

geologische kaart van Staring beschouwt, het blijkt dan, dat wij ons op de Rechte Heide in een der stroken bevinden van het grove Maasdiluvium.

Ik noteer de volgende vondsten:

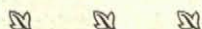
1. Witte kiezel in zuiver witte vorm, naast kiezel in diverse kleuren.
2. Lydiet als afzonderlijke keitjes, ook als banden in grijze kwartsiet.
3. Jaspis meestal in de vorm van rolsteentjes.
4. Gerolde blauwe vuursteen.
5. Vuursteenscherven rood, donkerbruin en lichtgeel. Sommige vertonen zeer fraaie rhythmische neerslagen.
6. Kwartsietachtige zandstenen grijs, rood en geel, sommige zeer fraai gelaagd.
7. Glauconiethoudende (groene) zandsteen.
8. Conglomeraten in verschillende graad van grofheid. Vooral de stukken Conglomeraat van Burnot, waarin de lydietbrokken van enige centimeters tot de grootte van een speldeknop sterk in het oog lopen, zijn zeer opvallend. Rolstenen van genoemd conglomeraat zijn eveneens niet zeldzaam en wekken het vermoeden, dat een gepolijst stuk conglomeraat niet onder behoefte te doen voor een dito stuk graniet.
9. Porfiroiede van Mairus. Dit gesteente, dat vroeger zoveel aanleiding tot gissingen gaf, vond ik in twee formaties. In de ene komen de blauwe kiezels prachtig uit, maar treden de veldspaatkristallen als het ware meer op de achtergrond, in de andere formatie zijn het juist de grote veldspaatkristallen, krijtachtig verweerd, die de aandacht vragen, vooral op een verse breuk.
10. Enige fossiele zeeëgels. Behalve het reeds bovenvermelde exemplaar van Micraster vond ik een tweede, sterk beschadigd, maar toch goed herkenbaar exemplaar en klopte ik uit een grote vuursteen een tweetal kleine zeeëgels uit.
11. Vuursteenbrecciën.

Het grootste deel der genoemde vondsten bevindt zich in het Natuur-Historisch museum te Tilburg, waarvan ik het genoegen heb conservator te zijn.

Ik wil dit artikeltje niet sluiten zonder gewezen te hebben op het feit, dat het terrein met de graven uit het Bronstijdperk het best te bereiken is per fiets van Tilburg uit, langs de weg naar Riel en vandaar naar Alphen tot de spoorwegkruising buiten Riel. Hier buigt de weg plotseling scherp af en gaat men door tot het Rielsch Hoefke, waar men de graven kan zien liggen. Het terrein, dat aan de hoede van het publiek wordt aanbevolen, is geheel vrij. Het stenenterrein is, zoals reeds werd opgemerkt in ontginning en dus zonder vergunning niet te betreden.

Moge het bovenstaande bijdragen tot beter kennis van de Brabantse Kempen, die in menig opzicht even belangrijk zijn, als de nu reeds beroemd geworden Oisterwijkse Vennen.

Dr. A. G. M. LIERNUR.

GEDRAG VAN DE BONTBEKPLEVIER.

Op bladz. 273 van het Maartnummer van „De Levende Natuur” schrijft Dr. N. Tinbergen in „Waarnemingen van een zilverbreeuwkolonie”: „Een bontbek daarentegen, die ik daarop onderzocht, liet ook zijn eieren al bij een betrekkelijk geringe verplaatsing in den steek en verkoos het lege nest . . .”

Naar aanleiding hiervan melden wij U de volgende waarneming.

Juni '35 vonden we op het strand een nest met 4 eieren van een bontbekplevier en ongeveer een meter er vandaan een nest met één ei van een vischdief. Omdat we de vogels wilden fotografeeren en waarnemen, zette Van den Oord een paar dagen later 's avonds een schuilhut bij de nesten. Den anderen morgen bracht hij me er heen. Toen bleek, dat, om beide nesten te gelijk

scherp op het matglas te krijgen, de schuilhut verplaatst moest worden. Dit was heel lastig, want we hadden geen gereedschap meegenomen. We kwamen toen op het idee om één nest te verplaatsen. We maakten ongeveer een halven meter dicht naar de schuilhut een kuiltje en legden hier de eieren van den bontbek in. Het oude kuiltje lieten we intact, alleen legden we er een blokje hout in, om de plaats op de foto te kunnen herkennen.

Fig. 1. De Vischdief strijkt neer.

Fig. 2. De Bontbek bij het oude kuiltje.

We hadden ons nog nooit aan een dergelijk experiment gewaagd en waren zeer benieuwd, hoe de bontbek op deze verandering zou reageeren. Nadat ik me geïnstalleerd had, verdween m'n vriend uit de omgeving.

Al spoedig zie ik vanuit de schuilhut, de vischdief dicht bij z'n nest neerstrijken (fig. 1). Op z'n korte pootjes dribbelt hij er heen en zinkt dan zonder eenige aarzeling op het ei. Even later komt de bontbek „aanrollen”. Dicht bij het oude kuiltje gekomen, gaan z'n borstveeren

Fig. 3. De Bontbek blijft naast den Vischdief staan soezen.

Fig. 4. Zet zich voorzichtig op de eieren, bij + het oude kuiltje.

Fig. 4. Zet zich voorzichtig op de eieren, bij + het oude kuiltje.

Fig. 3. De Bontbek blijft naast den Vischdief staan soezen.

Fig. 5. „Houtjes-gooien”.

Fig. 6. De Bontbek pikt aan het visch-dievenei.

het oude kuiltje, blijft hier even staan kijken en krijgt dan de eieren in het oog. Hij loopt er naar toe en neemt voorzichtig op de eieren plaats (fig. 4), staat echter spoedig op en gaat even bij het oude kuiltje kijken. Hij keert direct weer naar z'n eieren terug en gaat nu zitten broeden.

Na 'n poosje strijkt op eenigen afstand van het nest een tweede bontbek neer. De broedende vogel staat op en loopt fluitend naar z'n wederhelft toe. Met uitstaande veeren en gespreiden staart draaien de vogels om elkaar heen. (Ditzelfde zagen we in den paartijd van bontbekken (ook van een paartje kleine plevieren) als inleiding tot de copulatie.)

Nadat de vogels 'n paar maal om elkaar heen gedraaid hebben, loopt de laatstgekomene op enkele meters afstand voorbij het nest en de andere keert terug naar de eieren, na eerst weer even bij het oude kuiltje gekeken te hebben.

Als de bontbek een tijdje gebroed heeft, staat hij op en gaat „houtjesgooien”: telkens pikt hij kleine stukjes hout op en werpt ze dan met een ruk over zijn schouder weg (fig. 5). Na deze uiting van opwinding keert de vogel voedselzoekend naar de eieren terug en gaat weer broeden.

Na eenigen tijd wordt de vischdief afgelost; de broedende vogel vliegt weg en de aflosser strijkt bij het nest. De drukte bij de buren doet de „zich nog steeds niet op zijn gemak gevoelende” bontbek in woede ontsteken. Met uitstaande vleugels en sleependen staart rent hij naar den vischdief, jaagt hem op de vlucht en gaat dan aan het eenzame vischdievenei staan pikken (fig. 6). Doordat ik roep en tegen de schuilhut sla, wordt de woedende vogel afgeleid, schrikt misschien wel, gaat in ieder geval weer terug naar zijn eieren om te broeden.

Fig. 7. De twee buren rustig broedend.

Als de vischdief weer bij z'n nest neerstrijkt, blijft de bontbek zitten, alleen „pruttelt” hij wat binnensmonds.

Wanneer na eenigen tijd m'n vriend me komt halen, is er niets bijzonders meer gebeurd, alleen is de bontbek nog een keer aan het „houtjes-gooien” geweest. Voor we ons verwijderen, leggen we de eieren van den bontbek in het oude kuiltje terug en blijven dan op een afstand wachten tot de beide vogels, bontbek en vischdief, weer rustig zitten te broeden.

Deze bontbek liet z'n eieren bij verplaatsing dus niet in den steek. Mogelijk doordat het voor den vogel heel lastig was, om door de aanwezigheid van het blokje hout, op het oude nest plaats te nemen.

S. DE WAARD.

☞ ☞ ☞

DE VLAAMSE GAAI EN DE EIKELS.

In verband met de opmerking in „De Levende Natuur” van 1 October 1936, omtrent nadere waarnemingen aangaande het begraven van eikels door de Vlaamse Gaai, kan ik het volgende meedelen:

Het was ongeveer Nieuwjaarsdag 1926 dat zich in mijn tuin, en wel in een perenboom, een viertal Vlaamse Gaaien vertoonden en blijkbaar zochten naar alles wat van hun gading was. De vogels kwamen dezelfde dag weer terug en, omdat ik graag een foto van deze zeer mooie vogels wilde hebben, bedacht ik in mijn tuin een dode knotwilg te plaatsen en daar voedsel op aan te brengen en ze aldus te lokken. Bij een boer was men bereid mij een zodanige boom, die ik aanwees, te bezorgen en wij zetten de stam ongeveer 30 cm in de grond tegen een hekwerk, aan de slootkant. Een stevig touw zorgde dat de boom niet kon omwaaien. Om een aardige foto te verkrijgen liet ik enige takken op de „kopstoof” staan. Er werden nu verschillende eikels op de boom gelegd en nog geen uur na het plaatsen waren de Gaaien al aanwezig en aten hun buikje dik. Gelukkig had ik met mijn kinderen in de herfst een flinke partij eikels gezocht en mee naar huis genomen. Zodoende kon ik aan de grote verlangens der schrokhanzen voldoen. Want het bleef gelukkig niet bij een enkel bezoek, neen, ze kwamen weken achter elkaar vier à vijf keer per dag een bezoek aan het „tafeltje-dek-je” brengen. Ik zeg gelukkig, omdat we er niet genoeg van kregen deze schitterende, brutale rakkers waar te nemen. Wel verjoegen ze andere vogels zoals mussen, spreeuwen, vinken en mezen, doch ze bleven slechts een ogenblik en verdwenen daarna naar de overkant van het brede water, dat achter mijn tuin ligt. Dikwijls zagen we, dat een eikel stuk gehakt werd om dan opgepeuzeld te worden, doch meer keren namen wij waar, dat ze van twee tot vier eikels zonder gehak o.d. doorslikten en dan wegvlogen. 't Gebeurde zelfs dat, na het inslikken van enige vruchten nog

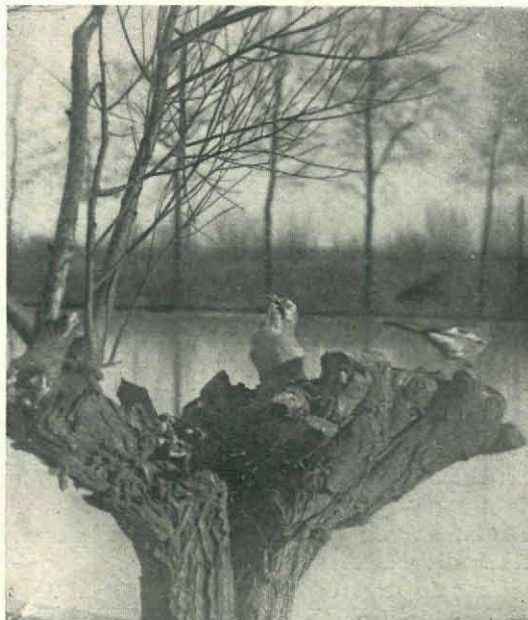

Foto v. d. Vooren.

De ene Vlaamse Gaai op het punt om een eikel in te slikken, de andere wipt van de boom om zijn buit aan de overkant van het water in de grond te stoppen. (Nadruk verboden)